

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 159/2023**

Het Hof verwerpt het beroep tot vernietiging van het verbod op de verkoop van tabaksproducten via automaten

Bij het Hof wordt een beroep tot vernietiging van de wet van 29 november 2022 ingesteld. Die wet voert vanaf 9 december 2023 een verbod op de verkoop van tabaksproducten via automatische distributieapparaten in. Op het verbod geldt een uitzondering voor de semi-geautomatiseerde verkoop van tabaksproducten in de detailhandel zoals supermarkten, op voorwaarde dat er een leeftijdscontrole aan de kassa wordt uitgevoerd en dat de tabaksproducten uit het zicht werden gehaald.

Het Hof is van oordeel dat een dergelijk verbod redelijk verantwoord is, gelet op de aanzienlijke risico's voor de volksgezondheid die gepaard gaan met een ruime beschikbaarheid van tabaksproducten, alsook op de aantrekkingskracht en het laagdrempelig karakter van tabaksautomaten. Het Hof oordeelt daarnaast dat het verschil in behandeling tussen de exploitanten van tabaksautomaten naargelang het gaat om horecazaken of supermarkten eveneens redelijk verantwoord is. Volgens het Hof is het aannemelijk dat het risico om in verleiding te komen tabaksproducten aan te kopen en te gebruiken groter is in horecazaken, zodat de wetgever in de eerste plaats die verkooppunten mocht viser. Het Hof verwerpt bijgevolg het beroep.

1. Context van de zaak

Artikel 11 van de wet van 29 november 2022 « houdende diverse bepalingen inzake gezondheid » voert een verbod in op de verkoop van tabaksproducten via automatische distributieapparaten. Er geldt een uitzondering voor de semi-geautomatiseerde verkoop van tabaksproducten in de detailhandel, zoals bijvoorbeeld supermarkten, op voorwaarde dat er een leeftijdscontrole aan de kassa wordt uitgevoerd en dat de tabaksproducten uit het zicht werden gehaald. Artikel 12 van de wet van 29 november 2022 bepaalt dat het verbod in werking treedt op 9 december 2023.

Een onderneming die tabaksautomaten in horecazaken exploiteert vordert de schorsing en de vernietiging van die wetsartikelen. Een andere exploitant van tabaksautomaten in horecazaken komt tussen in de procedure om het beroep te ondersteunen. Bij zijn arrest [nr. 99/2023](#) van 15 juni 2023 heeft het Hof de vordering tot schorsing verworpen. Met het voorliggende arrest doet het Hof uitspraak over het beroep tot vernietiging.

2. Onderzoek door het Hof

2.1. Het eigendomsrecht en de vrijheid van ondernemen

De verzoekende partij voert aan dat de bestreden bepalingen het eigendomsrecht (artikel 16 van de Grondwet en artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens) schenden. Volgens de verzoekende partij betekent het verbod dat zij geen tabaksautomaten meer kan exploiteren, waardoor zij verplicht is om haar bedrijfsvoering stop te zetten. Zij voert daarnaast aan dat een termijn van inwerkingtreding van één jaar onredelijk kort is en dat de wetgever in een financiële compensatie had moeten voorzien. De verzoekende partij voert ook aan dat de bestreden bepalingen, om dezelfde redenen, strijdig zijn met de vrijheid van ondernemen (artikel II.3 van het Wetboek van economisch recht en artikel 16 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie).

Het Hof wijst erop dat het aan de wetgever toekomt om maatregelen te nemen in de strijd tegen de gezondheidsrisico's van tabaksproducten en dat hij op dat vlak over een ruime beoordelingsbevoegdheid beschikt.

Het Hof is van oordeel dat een verbod op de verkoop van tabaksproducten via automatische distributieapparaten redelijk verantwoord is, gelet op de aanzienlijke risico's voor de volksgezondheid die gepaard gaan met een ruime beschikbaarheid van en toegankelijkheid tot tabaksproducten, alsook op de aantrekkingskracht en het laagdrempelig karakter van die automaten. Hoewel een dergelijk verbod ingrijpende financiële en economische gevolgen heeft voor de exploitanten van tabaksautomaten, onder meer in horecazaken, wegen die gevolgen niet op tegen de voordelen voor de volksgezondheid die eruit voortvloeien.

Volgens het Hof heeft het enkele feit dat de overheid in het algemeen belang beperkingen oplegt aan het eigendomsrecht of aan de vrijheid van ondernemen, niet tot gevolg dat zij tot schadeloosstelling is gehouden.

Voorts is het volgens het Hof **evenmin onredelijk dat het verbod in werking treedt op 9 december 2023**. De verzoekende en de tussenkomende partij tonen niet aan dat het voor hen onmogelijk of buitensporig moeilijk is om zich binnen die tijdspanne aan het verbod aan te passen.

Het Hof besluit dan ook dat **de bestreden bepalingen het eigendomsrecht en de vrijheid van ondernemen niet op een onevenredige wijze beperken**.

2.2. Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie

De verzoekende partij werpt op dat de bestreden bepalingen het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie schenden (de artikelen 10 en 11 van de Grondwet). Volgens haar roepen die bepalingen een niet redelijk verantwoord verschil in behandeling in het leven tussen de exploitanten van tabaksautomaten in horecazaken, die onder het verbod vallen, en de exploitanten van tabaksautomaten in supermarkten, die niet onder het verbod vallen, op voorwaarde dat er een leeftijdscontrole aan de kassa wordt uitgevoerd en dat de tabaksproducten uit het zicht werden gehaald.

Het Hof treedt de door de wetgever gegeven verantwoording bij, zoals die blijkt uit de parlementaire voorbereiding, volgens dewelke het risico op impulsieve aankopen van tabaksproducten groter is in horecazaken dan in supermarkten. De wetgever mocht, in het kader van een hervorming die beoogt de volksgezondheid te beschermen en die verreikende gevolgen heeft, **in de eerste plaats de verkooppunten viseren die volgens hem het grootste risico teweegbrengen om bepaalde kwetsbare categorieën van personen aan te zetten tot roken**.

Het bekritiseerde verschil in behandeling is bijgevolg niet in strijd met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

3. Besluit

Het Hof verwerpt het beroep tot vernietiging.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel « media » van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21 | [Thomas Leys](#) | 02/500.12.60 | [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](#)